

Nicoleta Rodica Dominte

Dreptul proprietății intelectuale

Cuprins

Cuvânt-înainte	XIX
Abrevieri uzuale.....	XXI
Capitolul I. Considerații introductive despre dreptul proprietății intelectuale	1
§1. Creativitatea – un element <i>sine qua non</i>	1
§2. Definiție, obiect și natură juridică	4
§3. O denumire metaforică: dreptul proprietății intelectuale	7
§4. Succinte aspecte diacronice despre adoptarea primelor convenții.....	8
4.1. Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale	8
4.2. Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice	10
§5. Principiile dreptului de proprietate intelectuală	11
5.1. Principiul tratamentului național	12
5.2. Principiul dreptului de prioritate.....	13
5.3. Principiul independenței mărcilor	16
5.4. Principiul independenței brevetelor de invenție	17
Capitolul II. Mărci.....	18
§1. Definiția legală a mărcii	18
§2. O definiție doctrinară a mărcii. Analiză sintactico-juridică	21
§3. Funcțiile mărcii	23
§4. Cadrul normativ.....	26
§5. Semnele ce pot constitui o marcă	27
5.1. Semnele tradiționale	28
5.1.1. Cuvinte	28
5.1.2. Litere	29
5.1.3. Cifre.....	30
5.1.4. Numele persoanelor fizice.....	30
5.1.5. Desene	33
5.1.6. Forma tridimensională.....	33
5.1.7. Sloganuri	36
5.1.8. Culori.....	36
5.1.9. Elementele figurative.....	39
5.1.10. Poziția semnului distinctiv	39
5.1.11. Pattern/Desen repetitiv	39
5.2. Semnele netradiționale	40
5.2.1. Semne sonore	41

5.2.2. Imagini în mișcare	41
5.2.3. Holograme	41
5.2.4. Semne olfactive	42
5.2.5. Semne gustative.....	43
5.2.6. Semne tactile	44
§6. Clasificarea mărcilor	44
6.1. Mărcile de fabrică și mărcile de comerț	44
6.2. Mărcile de produse și mărcile de servicii	45
6.3. Mărcile individuale și mărcile colective.....	45
6.4. Mărcile simple și mărcile combinate.....	45
6.5. Mărcile facultative și mărcile obligatorii.....	46
6.6. Mărcile speciale.....	46
6.6.1. Marca notorie și marca de mare renume	46
6.6.2. Marca defensivă	50
6.6.3. Marca de rezervă	51
6.6.4. Marca <i>telle quelle</i>	51
6.6.5. Marca de certificare.....	52
§7. Condițiile de validitate la înregistrarea unei mărci.....	52
7.1. Condiția reprezentării mărcii	52
7.1.1. Sediul materiei.....	52
7.1.2. Atributele reprezentării.....	53
7.1.3. Cum se poate realiza reprezentarea mărcii?	54
7.1.4. Importanța condiției reprezentării	59
7.2. Distinctivitatea.....	60
7.2.1. Sensul noțiunii.....	60
7.2.2. Criterii de apreciere a distinctivității	61
7.2.3. Sediul materiei. Motive absolute de refuz la înregistrare	62
7.2.4. Marca aluzivă	65
7.2.5. Dobândirea caracterului distinctiv prin utilizare. Semnificația secundară a semnelui	66
7.2.6. Degenerarea mărcii înregistrate.....	68
7.3. Liceitatea	69
7.3.1. Sensul noțiunii	69
7.3.2. Categoriile de mărci	70
7.3.3. Sediul materiei. Motive absolute de refuz la înregistrare	70
7.3.4. „Fack Ju Göhte” – marcă contrară <i>bunelor moravuri</i> ? Criterii de apreciere.....	72
7.4. Disponibilitatea.....	74
7.4.1. Sensul noțiunii	74
7.4.2. Sediul materiei. Motive relative de refuz la înregistrare	74
7.4.3. Noțiunea de „anterioritate” și limitele anteriorității	77
7.4.4. Analiza existenței riscului de confuzie.....	79
7.4.4.1. Factori esențiali. Principiul interdependenței.....	79

7.4.4.2. Publicul vizat. Consumatorul mediu	80
7.4.4.3. Examinarea vizuală, fonetică și conceptuală.....	81
7.4.4.4. Raportul dintre distinctivitatea mărcii anterioare și existența unui risc de confuzie	82
§8. Dobândirea dreptului exclusiv de exploatare	83
8.1. Subiectul cererii de înregistrare	83
8.2. Procedura de înregistrare a mărcii la OSIM	83
8.2.1. Cererea de înregistrare.....	83
8.2.2. Examinarea formală a cererii de înregistrare.....	85
8.2.3. Publicarea cererii de înregistrare și Observația	86
8.2.4. Examinarea de fond a cererii de înregistrare	87
8.2.5. Publicarea hotărârii de admitere și Opoziția.....	88
8.2.6. Contestația	90
8.2.7. Înscrierea în Registrul mărcilor și eliberarea certificatului de înregistrare	90
8.2.8. Durata protecției juridice și reînnoirea înregistrării mărcii	90
8.3. Dreptul conferit de marcă	91
8.3.1. Dreptul exclusiv de exploatare	91
8.3.2. Teoria epuizării dreptului	92
§9. Transmiterea dreptului la marcă.....	93
9.1. Cesiunea mărcii	93
9.2. Licența mărcii.....	96
§10. Stingerea dreptului la marcă.....	99
10.1. Expirarea duratei de protecție juridică.....	99
10.2. Renunțarea titularului mărcii	99
10.3. Decăderea din dreptul la marcă	100
10.4. Anularea mărcii înregistrate	104
10.4.1. Motivele unei acțiuni în anulare	104
10.4.2. Evaluarea relei-credințe la înregistrarea unei mărci	105
10.4.3. Motive de inadmisibilitate a acțiunii în anularea unei mărci.....	106
10.4.4. Interferența anulării mărcii înregistrate cu decăderea din drepturi a titularului.....	107
10.4.5. Acțiunea în anulare. Solicitare, termen prescripție și efect	109
§11. Contrafacerea mărcilor și punerea în circulație a unui produs	110
§12. Marca Uniunii Europene	114
§13. Marca internațională.....	117
Capitolul III. Indicații geografice.....	119
§1. Definiția legală a indicației geografice.....	119
§2. O definiție doctrinară. Analiză sintactico-juridică	122
§3. Cadrul normativ.....	123

§4. Indicație geografică. Noțiune generală și individuală	124
4.1. Teza	124
4.2. O dimensiune internațională.....	125
4.3. O dimensiune națională	128
§5. Condiții de validitate la înregistrarea indicațiilor geografice la OSIM.....	129
5.1. Legătura nemijlocită. <i>Terroir</i>	130
5.2. Distinctivitatea.....	131
5.3. Liceitatea	134
§6. Dobândirea unei semnificații secundare.....	134
§7. Solicitantul unei indicații geografice.....	135
§8. Dobândirea dreptului asupra indicațiilor geografice prin înregistrare la OSIM	136
§9. Stingerea drepturilor asupra indicațiilor geografice	139
§10. Apărarea drepturilor asupra indicațiilor geografice.....	140
§11. Deosebiri caracteristice între indicație geografică și marcă	140
§12. Protecția în spațiul Uniunii Europene.....	142
§13. Protecția internațională a denumirilor de origine și indicațiilor geografice	147
Capitolul IV. Brevetele de invenție și modelele de utilitate	149
Secțiunea 1. Brevetele de invenție.....	149
§1. Incipit despre o invenție brevetată.....	149
§2. Definirea legală a noțiunii de „invenție brevetabilă”	149
§3. Caracteristicile esențiale ale invenției brevetabile.....	152
§4. Cadrul normativ.....	154
§5. Clasificarea invențiilor	155
5.1. Invenții de produs și invenții de procedee	155
5.1.1. Invenții de produs.....	155
5.1.2. Invenții de procedeu	158
5.1.3. Aplicații noi de mijloace cunoscute	159
5.1.4. Combinații noi de mijloace cunoscute.....	161
5.2. Invenții principale și invenții complementare	161
5.3. Invenții simple și invenții complexe.....	161
5.4. Invenții brevetabile și invenții nebrevetabile.....	162
§6. Non-invenții	162
6.1. Descoperirile, teoriile științifice și metodele matematice.....	163
6.2. Creații estetice	165
6.3. Planuri, principii și metode în exercitarea de activități mentale	166
6.4. Metodele în exercitarea unei activități economice	166
6.5. Programele pentru calculator	167
6.6. Prezentrile de informații	169
§7. Subiectele protecției juridice	169
7.1. Inventatorul.....	169

7.1.1. Inventator unic. Coautorat	169
7.1.2. Inventatorul salariat	172
7.2. Titularul brevetului de invenție	173
§8. Condiții de validitate la înregistrare	173
8.1. Noutatea invenției.....	174
8.1.1. Sediul materiei.....	174
8.1.2. Aprecierea condiției noutății	176
8.1.2.1. Data cu semnificație juridică.....	176
8.1.2.2. Caracteristici tehnice esențiale	177
8.1.2.3. Examinare comparativă în raport de stadiul tehnicii	179
8.1.3. Anterioritatea și divulgarea	180
8.2. Activitatea inventivă.....	181
8.2.1. Sediul materiei.....	181
8.2.2. Persoana de specialitate	182
8.2.3. Invenția este evidentă sau non-evidentă?	183
8.2.4. Stadiul tehnicii.....	185
8.2.5. Aprecierea activității inventive în ecuația: problemă – soluție	185
8.3. Aplicabilitate industrială. Sediul materiei. Caracteristici esențiale.....	186
8.4. Invenții nebrevetabile	189
§9. Brevetul de invenție. Procedura de înregistrare	190
9.1. Noțiunea de „brevet de invenție”.....	190
9.2. Procedura de înregistrare	191
9.2.1. Cererea de brevet și constituirea depozitului național reglementar.....	192
9.2.2. Prioritatea convențională și prioritatea internă.....	195
9.2.2.1. Prioritatea convențională.....	195
9.2.2.2. Prioritatea internă	196
9.2.2.3. Puncte de divergență și puncte de convergență.....	196
9.2.3. Examinarea preliminară.....	197
9.2.4. Raportul de documentare.....	198
9.2.5. Publicarea cererii de brevet	198
9.2.6. Examinarea de fond a cererii de brevet	199
9.2.7. Contestăția și revocarea	200
9.2.8. Eliberarea brevetului de invenție.....	200
9.2.9. Durata de protecție a brevetului de invenție.....	200
§10. Întinderea protecției.....	201
10.1. Întinderea protecției în funcție de tipul de brevet.....	201
10.2. Întinderea protecției în contextul elementului echivalent.....	202
§11. Drepturile inventatorului și titularului de brevet	205
11.1. Drepturile personale nepatrimoniale ale inventatorului.....	205

11.1.1. Dreptul la recunoașterea calității de autor	205
11.1.2. Dreptul la nume	206
11.1.3. Dreptul de a da publicității invenția	207
11.1.4. Dreptul de prioritate	207
11.1.5. Dreptul la eliberarea unui titlu de protecție. Drept cu valențe patrimoniale.....	208
11.1.6. Transmiterea	209
11.2. Drepturile patrimoniale ale titularului de brevet de invenție	209
11.2.1. Dreptul exclusiv de exploatare	210
11.2.2. Dreptul la reparație patrimonială.....	211
§12. Limitele dreptului exclusiv de exploatare	211
12.1. Limitele generale	211
12.2. Limitele speciale.....	211
12.2.1. Dreptul de folosire a unei invenții brevetate în construcția și funcționarea mijloacelor de transport terestre, aeriene și navale.....	212
12.2.2. Dreptul de posesiune anterioară și personală	212
12.2.3. Dreptul de folosire în scop comercial și nepersonal.....	214
12.2.4. Teoria epuizării dreptului exclusiv de exploatare.....	214
12.2.5. Dreptul de folosire în scop experimental.....	214
12.2.6. Dreptul de posesiune ulterioară și personală	215
12.2.7. Renunțarea titularului	218
§13. Obligațiile inventatorului și ale titularului de brevet.....	218
13.1. Obligațiile inventatorului.....	218
13.2. Obligațiile titularului de brevet de invenție	218
§14. Transmiterea contractuală a dreptului asupra brevetului de invenție	219
14.1. Contractul de cesiune.....	219
14.1.1. Definiție, caractere juridice, obiect.....	219
14.1.2. Clasificare	220
14.1.3. Efectele contractului	220
14.1.4. Încetarea contractului	222
14.1.5. Tabel sinoptic	222
14.2. Contractul de licență	223
14.2.1. Definiție, caractere juridice și obiect.....	223
14.2.2. Clasificare	223
14.2.3. Efectele contractului	225
14.2.4. Încetarea contractului	226
14.2.5. Tabel sinoptic	227
§15. Stingerea drepturilor asupra brevetului de invenție.....	227
15.1. Expirarea duratei de protecție	227
15.2. Renunțarea titularului la brevet	228
15.3. Decăderea din drepturi a titularului de brevet	229

15.4. Anularea brevetului de invenție.....	230
§16. Apărarea drepturilor asupra invențiilor brevetate.....	231
16.1. Însușirea fără drept a calității de inventator.....	231
16.2. Contrafacerea.....	231
16.3. Divulgarea datelor din cererile de brevet de invenție.....	233
§17. Brevetul european și brevetul european cu efect unitar.....	233
§18. Brevetul internațional.....	239
Secțiunea a 2-a. Modelele de utilitate.....	240
§1. Definiția legală a noțiunii de „model de utilitate”.....	240
§2. Cadrul normativ.....	241
§3. Condițiile protecției juridice.....	241
§4. Procedura de înregistrare.....	243
4.1. Cererea de înregistrare a modelului de utilitate. Procedură. Eliberarea titlului de protecție juridică.....	244
4.2. Transformarea cererii de brevet de invenție într-o cerere de model de utilitate.....	245
4.3. Transformarea unei cereri de model de utilitate în cerere de brevet de invenție.....	246
§5. Durata de protecție juridică.....	246
§6. Drepturi personal nepatrimoniale și drepturi patrimoniale.....	247
6.1. Drepturile personal nepatrimoniale ale inventatorului.....	247
6.2. Drepturile patrimoniale ale titularului.....	247
6.3. Teoria epuizării dreptului exclusiv de exploatare.....	248
§7. Transmiterea drepturilor asupra modelului de utilitate.....	249
§8. Încetarea protecției juridice.....	249
§9. Apărarea drepturilor.....	250
§10. Protecția internațională.....	251
Capitolul V. Desene și modele.....	252
§1. Etimologie și terminologie.....	252
§2. Definiția legală a desenului sau modelului.....	254
§3. O definiție doctrinară. Analiză sintactico-juridică.....	257
§4. Cadrul normativ.....	259
§5. Sisteme de protecție.....	259
5.1. Protecția prin drept de autor. Opere de artă aplicată.....	260
5.2. Sistemul cumulului de protecție.....	264
5.3. Sistemul cumulului parțial.....	266
5.4. Sistemul protecției specifice.....	267
§6. Condițiile de validitate la înregistrare.....	268
6.1. Să fie desen sau model.....	268
6.2. Condiția noutății.....	269
6.2.1. Sediul materiei.....	269
6.2.2. Evaluarea noutății.....	269

6.2.2.1. Criterii pentru identificarea existenței/ inexistenței unei anteriorități	269
6.2.2.2. Analiza comparativă.....	270
6.2.2.3. Divulgarea nu este distructivă de noutate	271
6.2.3. Aprecierea noutății prin prisma originalității	272
6.3. Condiția caracterului individual	273
6.3.1. Sediul materiei.....	273
6.3.2. Utilizatorul avizat.....	273
6.3.3. Impresia globală. Gradul de libertate al designerului în crearea unui desen sau model.....	275
§7. Desene sau modele ce nu pot fi protejate	278
7.1. Desene sau modele determinate exclusiv de o funcție tehnică sau de o funcție de interconectare.....	278
7.2. Desene sau modele contrare ordinii publice sau bunelor moravuri	285
§8. Autor. Solicitant. Titular	285
§9. Procedura de înregistrare la OSIM	286
9.1. Cererea de înregistrare.....	287
9.2. Examinarea preliminară a cererii de înregistrare.....	289
9.3. Publicarea cererii de înregistrare	289
9.4. Depunerea de opoziții.....	290
9.5. Examinarea de fond a cererii de înregistrare	291
9.6. Contestația	291
9.7. Eliberarea titlului de protecție juridică	292
9.8. Durata de protecție juridică și reînnoirea înregistrării.....	292
§10. Drepturile autorului și titularului.....	292
10.1. Drepturile personale nepatrimoniale ale autorului	293
10.1.1. Conținutul.....	293
10.1.2. Transmiterea.....	294
10.2. Drepturi patrimoniale. Dreptul exclusiv de exploatare și limitele acestuia	295
10.2.1. Conținut.....	295
10.2.2. Transmiterea	297
§11. Transmiterea contractuală a dreptului exclusiv de exploatare.....	297
11.1. Contractul de cesiune.....	297
11.2. Contractul de licență.....	298
§12. Încetarea dreptului exclusiv de exploatare	300
12.1. Expirarea duratei de protecție.....	300
12.2. Anularea certificatului de înregistrare	300
12.3. Decăderea titularului din drepturi.....	301
12.4. Renunțarea titularului la titlul de protecție	301
§13. Infracțiuni speciale în domeniul desenelor și modelelor	301
13.1. Însușirea fără drept a calității de autor.....	301

13.2. Contrafacerea.....	302
§14. Desenele și modelele Uniunii Europene.....	304
§15. Desenele și modelele internaționale.....	307
Capitolul VI. Dreptul de autor.....	309
§1. Dreptul de autor. Accepțiuni.....	309
§2. Cadrul normativ.....	310
§3. Opera – obiectul protecției juridice.....	311
3.1. Opere literare, artistice sau științifice.....	311
3.2. Opera auctorială. Raportul de „filiație” dintre autor și operă.....	313
3.3. Definiția jurisprudențială a noțiunii de „operă”.....	315
3.3.1. Obiect original. Testul identificării unei opere originale.....	316
3.3.2. Opera – expresie a obiectului original. Forma de exprimare a creației intelectuale.....	320
3.3.2.1. Rădăcini istorice.....	320
3.3.2.2. Dihotomia idee – expresie (operă). Necesitatea exprimării ideii.....	321
3.3.2.3. Dihotomia stil – expresie (operă).....	325
3.3.2.4. Cerința unei forme de exprimare precise și obiective.....	328
3.4. Opera și suportul său material.....	329
§4. Categoriile de opere.....	330
4.1. Opere originale.....	330
4.2. Accepțiuni ale modalității de creație, formei de exprimare, valorii sau destinației operei.....	331
4.2.1. Modalitatea de creație.....	332
4.2.2. Forma de exprimare.....	332
4.2.3. Valoarea operei.....	332
4.2.4. Destinația operei.....	334
4.3. Opere derivate.....	335
4.3.1. Traducerea – o categorie aparte de opere derivate.....	336
4.3.2. Alte categorii de opere derivate individualizate punctual.....	338
§5. Creații ce nu pot beneficia de protecție.....	339
§6. Dobândirea protecției prin drept de autor.....	340
6.1. Originalitatea – condiție esențială a protecției juridice. Procesul Brâncuși împotriva Biroului Vamal al Statelor Unite ale Americii.....	340
6.1.1. Delimitări conceptuale despre condiția originalității.....	340
6.1.2. Procesul Brâncuși împotriva Biroului Vamal al Statelor Unite ale Americii.....	342
6.2. Protecția, în absența formalităților de înregistrare.....	343
§7. Subiectele dreptului de autor.....	344

7.1. Autorul și titularul dreptului de autor	344
7.2. Pluralitate de autori.....	345
7.2.1. Opera comună.....	345
7.2.2. Opera colectivă.....	346
§8. Conținutul drepturilor de autor.....	347
8.1. Drepturile morale de autor.....	348
8.1.1. Dreptul de divulgare al operei	349
8.1.1.1. Sensul juridic al divulgării operei	349
8.1.1.2. Importanța dreptului de divulgare	350
8.1.1.3. Divulgarea operei în cazul operei comune, operei colective și a operei la comandă	351
8.1.1.4. Divulgarea operei și drepturile patrimoniale de autor	351
8.1.1.5. Divulgarea operei post-mortem.....	352
8.1.1.6. Epuizarea dreptului de divulgare a operei.....	353
8.1.2. Dreptul la paternitatea operei	354
8.1.3. Dreptul la nume	356
8.1.4. Dreptul la integritatea operei.....	357
8.1.5. Dreptul de retractare a operei	360
8.2. Drepturile patrimoniale de autor.....	362
8.2.1. Dreptul de a utiliza opera	363
8.2.1.1. Reproducerea operei.....	363
8.2.1.2. Distribuirea operei.....	364
8.2.1.3. Importul, închirierea și împrumutul operei	365
8.2.1.4. Comunicarea publică a operei.....	367
8.2.1.5. Radiodifuzarea, retransmiterea prin cablu și retransmisia operei.....	369
8.2.1.6. Realizarea de opere derivate	370
8.2.2. Dreptul de suită	371
8.2.2.1. Evoluția istorică a reglementării	371
8.2.2.2. Componenta patrimonială și cea morală	372
8.2.2.3. Operele ce formează obiectul dreptului de suită	373
8.2.2.4. Actele de revânzare. Caracteristici legale particulare	375
8.2.2.5. Beneficiarii dreptului de suită	376
8.2.2.6. Se poate transmite exercițiul dreptului de suită?	377
§9. Durata de protecție a drepturilor de autor.....	377
§10. Limitele dreptului de autor	378
10.1. Definierea noțiunii „limitele dreptului de autor” și testul celor trei pași.....	378
10.2. Limita referitoare la preluarea unui scurt citat	380

10.3. Limita referitoare la reproducerea operelor de artă din spații publice	381
10.4. Limita referitoare la reproducerea operelor în beneficiul persoanelor cu handicap	381
10.5. Limita referitoare la revistele de presă	382
10.6. Limita referitoare la copia privată	383
10.7. Limita referitoare la transformarea operei într-o parodie sau caricatură.....	386
10.8. O limită din afara spațiului european: <i>User-generated content</i>	388
§11. Transmiterea drepturilor patrimoniale de autor.....	391
11.1. Cesiunea drepturilor patrimoniale de autor	391
11.2. Contractul de editare.....	393
11.3. Contractul de comandă	396
11.4. Contractul de reprezentare teatrală sau execuție muzicală	396
§12. Încălcarea dreptului la calitatea de autor sau plagiat.....	397
Capitolul VII. Inteligența Artificială	401
§1. Incipit	401
§2. Inteligența artificială și jocul imitației.....	401
§3. Absența calității de subiect de drept în domeniul dreptului de autor.....	404
3.1. Noțiunea legală de „autor”	404
3.2. Lucrările generate de inteligența artificială nu pot fi denumite opere în absența creativității umane	405
3.3. Autor și „autor artificial”. Delimitări semantico-juridice. Valoarea de paradox a noțiunii „autor artificial”	407
3.4. Cui revin drepturile de autor asupra lucrărilor generate de inteligența artificială?	409
3.5. O propunere cu valențe irlandeze	411
§4. Absența calității de subiect de drept în domeniul brevetelor de invenție	412
4.1. Noțiunea legală de „inventator”	412
4.2. Inteligența artificială nu poate dobândi calitatea de inventator.....	413
4.3. Inteligența artificială – inventator salariat?	414
4.4. Cui revin drepturile asupra invenției generate de inteligența artificială?	415
§5. Obiect al dreptului de autor și obiect brevetabil.....	418
§6. Inteligența artificială nu poate contribui la examinarea condiției activității inventive.....	419
Bibliografie.....	421